

Tagung der Alpenkonferenz
Réunion de la Conférence alpine
Sessione della Conferenza delle Alpi
Zasedanje Alpske konference

XI

TOP / POJ / ODG / TDR

B1

SL

OL: SL

AKTIVNOSTI PREDSEDSTVA V LETIH 2009-2011

**A Poročilo predsedstva o delovanju Alpske konvencije
in njenih organov v letih 2009-2011**

B Predlog sklepa

A Poročilo predsedstva o delovanju Alpske konvencije in njenih organov v letih 2009-2011

I. Poročilo glede izvedbe programa predsedovanja - splošno

Slovenija je marca 2009 prevzela dveletno predsedovanje Alpski konvenciji, ki ga zaključuje z XI. Alpsko konferenco 8.-9. marca 2011. Slovensko predsedovanje Alpski konvenciji v obdobju 2009 – 2011 označuje čas, ko smo alpske države pred zahtevnimi nalogami in izzivi, ki jih predstavljajo po eni strani podnebne in demografske spremembe, gospodarska in finančna kriza, omejeni naravni, finančni in človeški resursi, po drugi strani pa iskanje in zagotavljanje razvojnih priložnosti ter novih oziroma prilagojenih pristopov k regionalnemu sodelovanju za trajnostni razvoj alpskega prostora v teh spremenjenih okoliščinah. Slovenija je zato kot vodilo programa predsedovanja določila naslov »Alpe – razvojni potencial Evrope« in opredelila tri prioriteta področja delovanja, in sicer 1) spodbujanje izvajanja Alpske konvencije na lokalni in regionalni ravni ter dvig prepoznavnosti razvojnih potencialov alpskega prostora; 2) aktivnosti s področja prilagajanja in blaženja podnebnih sprememb ter 3) spodbujanje regionalnega sodelovanja, s poudarkom na povezavi Alpskega in Dinarskega loka ter prenosa dobre prakse sodelovanja za trajnostni razvoj gorskih območij.

Izhodišče programa slovenskega predsedovanja je bilo spoznanje o spremenjenih razmerah, s katerimi se soočajo alpske države in prebivalci alpskih dežel, refleksija dvajsetletnega procesa Alpske konvencije od njenega nastanka do danes, ter prepoznanje razvojnih potencialov alpskega prostora kot usmeritev za nadaljnji razvoj in usmeritev za izvajanje Alpske konvencije. Cilj slovenskega predsedovanja je bil tako izboljšati prepoznavnost Alpske konvencije kot pozitivnega dejavnika in ne kot omejitve za alpski prostor ter opozoriti in spodbuditi učinkovitost Alpske konvencije s poudarkom izvajanja na lokalni in regionalni ravni.

Slovensko predsedstvo je bilo dejavno predvsem na dveh ravneh, in sicer na ravni mednarodnega - vsealpskega sodelovanja, vključno z vodenjem organov Alpske konvencije, in na ravni izvajanja Alpske konvencije oz. aktivnosti znotraj Alpske konvencije, predvsem na nacionalni, bilateralni in multilateralni ravni, s težiščem izvajanja na regionalni in lokalni ravni.

Slovensko predsedstvo je v preteklih dveh letih, v sodelovanju s Stalnim sekretariatom Alpske konvencije ter drugimi pogodbenicami Alpske konvencije in drugimi deležniki v alpskem

AC11_B1_sl

AKTIVNOSTI PREDSEDSTVA V LETIH 2009-2011

prostoru, vzpostavilo in izvedlo številne aktivnosti in projekte izvajanja Alpske konvencije na izbranih prednostnih področjih in v okviru prevzete agende znotraj Alpske konvencije, katerih glavne dosežke oziroma napredek na kratko predstavljamo tudi v tem poročilu. V tem mandatu je predsedstvo izvedlo štiri redne seje Stalnega odbora in eno izredno sejo Stalnega odbora, ki je bila v prvi vrsti namenjena prihodnosti Alpske konvencije in izvajanju Akcijskega načrta za podnebje Alp. Organizirane so bile tri seje Odbora za preverjanje. Tudi delo drugih Delovnih skupin in Platform je potekalo v skladu s sprejetimi mandati le-teh. V času predsedovanja je bila v Sloveniji izvedena seja Delovne skupine UNESCO (7.-8-10-2010 v Divači) in seja Platforme Naravne nesreče (11.-12.11.2010 v Cerknem in Idriji).

Slovensko predsedstvo je, poleg rednih sestankov v okviru Alpske konvencije, organiziralo tudi dva težiščna seminarja na temo prilagajanja podnebnim spremembam in njihovega blaženja s primeri dobrih praks. S ciljem večje ozaveščenosti o Alpski konvenciji in prepoznavnosti razvojnih potencialov alpskega prostora je bil poudarek dan na vključitvi in podpori sodelovanja vseh relevantnih akterjev v alpskem prostoru. Izrednega pomena znotraj Alpske konvencije je tudi regionalno sodelovanje oziroma čezmejno sodelovanje. Ta točka je omenjena v vseh protokolih Alpske konvencije in jo je potrebno okrepiti tudi še v prihodnje. Slovenija je v tem okviru poseben poudarek dala na povezavi Alpskega in Dinarskega loka in spodbudila t.i. Dinarski proces, v okviru katerega se je aktiviralo sodelovanje držav za trajnostni razvoj Dinarskega gorstva.

Leto 2011 obeležuje pomembno obletnico za podpisnice Alpske konvencije, saj praznujemo 20. obletnico njenega podpisa. V tem času se je Alpska konvencija utrdila predvsem z vidika institucionalne ureditve in vsebinskih področij, ki jih pokriva. Proces znotraj Alpske konvencije je v času od njenega nastanka do danes potrdil, da gre za pomemben instrument, ki omogoča tako uporabo razvojnih možnosti kot tudi premoščanje omejitev, ki jih predstavlja alpski prostor, ter da gre za pomemben okvir sodelovanja držav pogodbenic na različnih področjih in s tem instrument so-usmerjanja razvoja v alpskem prostoru. Vse to nudi dobro osnovo za nadaljnji razvoj in proces v tem okviru. Ob tem pomembnem mejniku pa se pojavljajo tudi vprašanja glede dejanskega uresničevanja konvencije in protokolov ter potrebe po zagotavljanju (še) večje fleksibilnosti pri prilagajanju novim razvojnim izzivom in hitro se spreminjajočem okolju.

V času slovenskega predsedovanja Alpski konvenciji 2009 – 2011 smo skupaj uspeli izpostaviti pomen razvojnih potencialov Alp tako za samo regijo, kot za celotno Evropo. Dosedanja skupna razprava o prihodnosti Alpske konvencije je pokazala zavedanje o pomenu gorskih območij za države pogodbenice, kakor tudi v širšem evropskem pogledu. Zato se je Slovenija odločila, da ob priložnosti XI. Alpske konference marca 2011 organizira tudi prvo srečanje ministrov dinarske regije ter prenese sporočilo o pomenu skupnega sodelovanja v Alpah na Dinarsko gorstvo. Dogodek, s katerim Slovenija zaključuje dveletno predsedovanje Alpski konvenciji, bo pod skupnim imenom "Alpe kot razvojni potencial Evrope - skupna prihodnost" ponudil priložnost za skupno razpravo alpskih in dinarskih ministrov o okrepitvi obstoječega sodelovanja in možnostih za razvoj skupne celovite politike za doseganje trajnostnega razvoja in teritorialne kohezije na območju Dinarskega loka po vzoru Alpske konvencije.

II. Poročilo glede napredka po prioritetnih vsebinah

1. Razvojni potenciali alpskega prostora ter prihodnost Alpske konvencije in njena regionalna dimenzija:

Slovensko predsedstvo je v kontekstu spremenjenih razvojnih izzivov alpskih držav, diskusije glede prihodnje kohezijske politike in regionalnega sodelovanja ter ob priložnosti refleksije 20 letnega obstoja Alpske konvencije in delovanja v njenem okviru ter priprave novega Večletnega programa dela Alpske konvencije 2011-2016, na pobudo Avstrije začelo in vodilo diskusijo glede prihodnosti Alpske konvencije in razvojnih potencialov alpskega prostora za regijo samo in v širšem evropskem kontekstu. V okviru razprave smo se pogodbenice na rednih sejah Stalnega odbora dotaknile vprašanj glede dela in strukturiranosti v okviru Alpske konvencije in glede prioritet in programa dela v prihodnjem obdobju ter ugotovile skupno izhodišče glede nadaljnjega procesa znotraj Alpske konvencije in možnosti za oblikovanje makro-regionalnega pristopa. Na podlagi prispevkov pogodbenic sta slovensko predsedstvo in Stalni sekretariat Alpske konvencije pripravila poročilo s priloženim osnutkom deklaracije o sodelovanju Alpske konvencije v nadaljnjih diskusijah o evropskih makro-regionalnih strategijah, ki ju bodo obravnavali ministri na XI. Alpski konferenci.

V okviru diskusije so bili prepoznani in poudarjeni različni potenciali, ki jih alpski prostor ima tako za alpsko regijo samo kot tudi za širši evropski prostor, s katerim je funkcionalno povezan. Poudarjena je bila močna zaveza alpskih držav po sodelovanju v okviru Alpske konven-

cije, potreba po jasnejši opredelitvi strateških usmeritev in prioritet ter večji odzivnosti na nastale spremenjene okoliščine in razvojne izzive, s katerimi se države srečujejo, pri čemer je bila posebej poudarjena vloga regionalne ravni. Razprava je prispevala k izboljšani prepoznavnosti alpskega prostora in njegovega morebitnega vpliva v širšem evropskem kontekstu. Poudarjeno je bilo, da so za učinkovitejšo mobilizacijo razvojnih potencialov tega prostora, nujne koordinirane in usklajene aktivnosti na različnih ravneh upravljanja. Trenutni razvojni izzivi, kot so globalizacija, podnebne in demografske spremembe, gospodarska in finančna kriza in druge, zahtevajo od nas ponoven razmislek o morebitnih novih, prenovljenih pristopih in oblikah sodelovanja med relevantnimi deležniki ter razvoj ustreznih instrumentov za sodelovanje. V tem pogledu Alpska konvencija kot celovit okvir za trajnostni razvoj Alp lahko tudi v prihodnje nudi pomembno platformo za oblikovanje strateških razvojnih prioritet alpskega prostora.

Aktivnosti v tej smeri se bodo nadaljevale v okviru naslednjih predsedovanj ter v okviru novega Večletnega programa dela (2011-2016). Ministri bodo na XI. Alpski konferenci v okviru razprave glede razvojnih potencialov alpskega prostora in prihodnosti Alpske konvencije ter njene regionalne dimenzije sprejeli zaključke in usmeritve glede nadaljnjih strateških usmeritev alpske regije ter glede prioritetnih aktivnosti znotraj Alpske konvencije, kar predstavlja pomemben mejnik v okviru procesa Alpske konvencije in za nadaljnji razvoj alpskega prostora.

V času slovenskega predsedovanja je bilo v skladu z mandatom ministrov iz Eviana pripravljeno tretje Poročilo o stanju Alp na tema Razvoj podeželja in inovacije, s poudarkom na energiji. Za pripravo poročila je bila ustanovljena ekspertna skupina, pod vodstvom Francije, v katero so bili imenovani strokovnjaki pogodbenic. Poročilo je pomembno tudi z vidika razprave o novi Skupni kmetijski politiki, saj je celotno območje Alpske konvencije obravnavano kot podeželje. Poročilo poudarja specifične potenciale alpskega prostora in njegov pomen za širši evropski prostor, vlogo sodelovanja med alpskimi in drugimi, večinoma urbanimi območji na obrobju Alp, zlasti s krepitvijo medsebojnih funkcionalnih povezav, ter izpostavlja pomen inovacij, ki so ključne za razvoj Alp, ne le v smislu tehnoloških inovacij, temveč tudi teritorialnih in socialnih inovacij, in vprašanja demografskih sprememb, ki so pereča v določenih območjih, tako z vidika odseljevanja kot z vidika močnega priseljevanja ter zagotavljanja storitev za prebivalstvo in obiskovalce.

2. Aktivnosti za prilagajanje podnebnim spremembam v alpskem prostoru

V času slovenskega predsedovanja je potekalo izvajanje Akcijskega načrta za podnebje Alp in ministrskih zaključkov X. Alpske konference v Evianu. V tem času so bile s strani Stalnega sekretariata Alpske konvencije povzete in koordinirane številne aktivnosti za podporo izvajanju Akcijskega načrta, ki so podrobneje predstavljene v poročilu Stalnega sekretariata in predsedstva, ki bo obravnavano na XI. Alpski konferenci. Z namenom izvedbe podeljenega mandata ministrov glede preveritve možnost, da Alpe postanejo CO₂ nevtralna regija, je bil izveden tudi dodaten sestanek ekspertov pogodbenic za to področje ter dodatna seja Stalnega odbora. V tem okviru je bil velik poudarek dan tudi na razjasnitvi razumevanja in obravnave koncepta CO₂ nevtralnosti glede na različna izhodišča in pogoje različnih predelov znotraj Alpske konvencije.

Slovensko predsedstvo je v času predsedovanja organiziralo tudi dva težiščna seminarja na temo prilagajanja podnebnim spremembam s primeri dobrih praks. Namen seminarjev je bil pridobiti širšo sliko aktivnosti na področju prilagajanja in blaženja podnebnih sprememb v državah pogodbenicah ter tako vzpostaviti skupno razumevanje o pristopih in aktivnostih. Glavne ugotovitve in zaključki seminarjev so bili, da so podnebne spremembe vedno bolj skupni imenoalec aktivnosti znotraj Alpske konvencije, saj je alpski prostor na nanje še posebno ranljiv; da prilagajanje in blaženje podnebnih sprememb pomeni pravzaprav spremembo obnašanja, kar pa ne prinaša otipljivih rezultatov v kratkem času, vprašanje pa je, kje lahko posamezne projekte prilagajanja in blaženja podnebnih sprememb pospešimo; ter da države na tem področju zelo intenzivno delujejo, saj so obveznosti, ki jih imajo na podlagi mednarodnih in evropskih dokumentov obsežne in zahtevne, vse te aktivnosti pa pomembno prispevajo tudi k prilagajanju in blaženju v alpskem prostoru ter k izvajanju Akcijskega načrta za podnebje Alp. Izpostavljen je bil tudi pomen raziskav in ustreznih podatkovnih podlag, ki bi omogočale boljšo predstavo o stanju, in boljše izhodišče za oceno učinkov ukrepov ter pripravo scenarijev in projekcij za prihodnje. Izvajanje ukrepov znotraj držav, ki prispevajo k izvajanju Akcijskega načrta, predstavlja pravzaprav tudi obliko izvajanja Akcijskega načrta. Pogodbenice Alpske konvencije ugotavljajo pomembno dodano vrednost izmenjave informacij o aktivnostih na področju podnebnih sprememb v državah pogodbenicah na tovrstnih srečanjih, saj zagotavlja in krepi medsebojno razumevanje, vzpostavlja skupno razmišljanje in s tem ustvarja podlago za skupne projekte, za iskanje sinergij med njimi ter za vlaganje v skupne projekte. Na tej osnovi se pogodbenice lahko dogovorijo, kako zastaviti kar najbolj učinkovite

kovito izvajanje Akcijskega načrta za podnebje v Alpah in kako pospešiti zadeve, da bomo hitreje zaznali rezultate.

Zaključki težiščnih seminarjev na temo podnebnih sprememb in primerov dobre prakse so zbrani v publikaciji Nizkoogljičnim Alpam naproti, ki bo predstavljena in razdeljena alpskim državam in regijam. V času slovenskega predsedovanja je bil kot prispevek k cilju doseganja CO₂ nevtralnosti in Alp kot vzorčne regije pri tem oblikovan projekt ALPSTAR, ki kandidira na razpisu programa evropskega teritorialnega sodelovanja za področje Alpski prostor, katerega vodilni partner je Služba Republike Slovenije za podnebne spremembe, in s katerim bo, če bo projekt izbran, le-ta podprla implementacijo usmeritev X. Alpske konference glede prizadevanja za nizkoogljičnost v Alpah.

3. Regionalno sodelovanje, s poudarkom na povezavi Alpskega in Dinarskega loka:

Ob zavedanju velikega pomena regionalnega sodelovanja, tako z državami znotraj območja Alpske konvencije, kot sodelovanja Alpske konvencije in njenih pogodbenic z drugimi gorskimi območji sveta, je bila med prioritete v programu slovenskega predsedovanja umeščena tudi okrepitev mednarodnih gorskih partnerstev. Slovenija si v okviru mednarodnih gorskih partnerstev prioriteto prizadeva okrepiti sodelovanje Alpske konvencije z Zahodnim Balkanom.

Ministrstvo za okolje in prostor, kot nosilec predsedovanja Alpski konvenciji 2009–2011, je aprila 2010 ministrom držav Zahodnega Balkana predstavilo idejo o formalizaciji sodelovanja na Dinarskem gorstvu in sosednjih regijah po vzoru Alpske konvencije, ki je bila pozitivno sprejeta in podprta s strani vseh naslovljenih držav. V novembru 2010 se je na slovensko pobudo v Ljubljani sestala strokovna skupina predstavnikov držav Zahodnega Balkana in predstavnikov drugih deležnikov, katerih interes je zagotoviti trajnostni razvoj Dinarskega gorstva (mednarodne organizacije, javne institucije in nevladne organizacije). Rezultat dela mednarodne skupine strokovnjakov je Resolucija o trajnostnem razvoju Dinarskega gorstva (*Resolution on the Sustainable Development of the Dinaric Arc Region*). S podpisom resolucije, ki je predviden na I. Dinarski konferenci 9. marca 2011 na Brdu pri Kranju, ki bo potekala v povezavi z XI. Alpsko konferenco, bodo države Zahodnega Balkana izrazile politično pripravljenost za oblikovanje bodoče Dinarske konvencije. Skupen dogodek pa bo ponudil

enkratno priložnost za skupno razpravo ministrov o razvojnih potencialih in sodelovanju med obema gorskima območjema. Zaključki konference bodo podlaga za nadaljnje aktivnosti v t.i. Dinarskem procesu.

4. Ozaveščanje in promocija

Slovensko predsedstvo se je v preteklem dveletnem obdobju udeležilo številnih posvetov in diskusij, kjer je predstavilo Alpsko konvencijo in njene prednosti ter aktualne aktivnosti, zagotavljalo pa je tudi sodelovanje in predstavljane Alpske konvencije in alpskega prostora v medijih. V okviru predsedovanja je Slovenija pripravila in izvedla tudi t.i. spremljevalni program aktivnosti za dvig prepoznavnosti Alpske konvencije in alpskega prostora v Sloveniji. Spremljevalni program predsedovanja sestavlja sklop aktivnosti za spodbujanje izvajanja in ozaveščanja glede Alpske konvencije ter dvig prepoznavnosti razvojnih potencialov alpskega prostora v Sloveniji, kot so sodelovanje na različnih prireditvah (seminarjih, konferencah, posvetih, delavnicah, na sestankih drugih struktur in na različnih prireditvah) s predstavitvami Alpske konvencije, njenih potencialov na regionalni in lokalni ravni ter s predstavitvami primerov dobre prakse; priprava in distribucija publikacij, knjig, učnih pripomočkov in razstav; ter druge promocijske aktivnosti, namenjene različnim ciljnim skupinam ter predstavitev Alpske konvencije v različnih oblikah medijem (v časopisih, na radiu, v biltenih, na spletni strani itd.).

V tem okviru, kot primer dobre prakse promocije in ozaveščanje ter sodelovanja vseh relevantnih deležnikov, ki delujejo v alpskem prostoru, želimo izpostaviti uspešnost akcije – organizacije dogodka Dan Alpske konvencije z ekotekom, ki bo v Sloveniji predvidoma postal tradicionalen dogodek, lahko pa bi postal skupen dan za vse podpisnice konvencije, ter skupen program sodelovanja za izvajanje Alpske konvencije med Ministrstvom za okolje in prostor, kot nosilcem Alpske konvencije v Sloveniji, in Triglavskim narodnim parkom za leti 2010 in 2011.

5. Ostale aktivnosti

V skladu z izhodišči in cilji programa slovenskega predsedovanja je slovensko predsedstvo podprlo pobudo Stalnega sekretariata Alpske konvencije o organizaciji **mednarodne pravne konference glede varstva okolja gorskih območij** (*»Environmental Protection and*

Mountains«, 27.-28. april 2010, Innsbruck), z namenom prispevati k poenotenemu razumevanju in izvajanju določil Alpske konvencije in izvedbenih protokolov v območju veljavnosti Alpske konvencije, ter oblikovanja skupnih izhodišč pravne ureditve glede trajnostnega razvoja in varstva okolja v različnih gorskih območjih, s katerimi Alpska konvencija sodeluje v okviru aktivnosti mednarodnega gorskega partnerstva. Prispevki in zaključki so zbrani v publikaciji, ki sta jo izdala Stalni sekretariat Alpske konvencije in slovensko predsedstvo, in bo predstavljena in dostopna na XI. Alpski konferenci.

Slovensko predsedstvo je skupaj s Stalnim sekretariatom Alpske konvencije organiziralo tudi **delavnico na temo raziskav v alpskem prostoru raziskav v alpskem prostoru** (***»Towards more integrated research and observation in the Alps - Alps as a development potential of Europe***«, 25.-26. novembra 2009 v Bolzanu), katere zaključki so bili obravnavani na seji Stalnega odbora v okviru aktivnosti s področja SOIA in raziskav ter predstavljajo prispevek k nadaljnjim aktivnostim na tem področju.

Predlog sklepa

Stalni odbor se seznani s poročilom Predsedstva o delovanju Alpske konvencije in njenih organov v letih 2009-2011.